

KANCELARIA RADCY PRAWNEGO

Bartłomiej Tarkowski

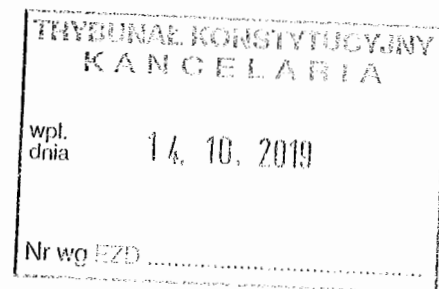
Puławy, dnia 9 października 2018 r.

Trybunał Konstytucyjny

Skarżąca: Pani M T reprezentowana przez pełnomocnika
Bartłomieja Tarkowskiego

Uczestnicy: Sejm i Prokurator Generalny

Sygn. akt SK 17/19

Replika na odpowiedź Prokuratora Generalnego

Postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 21 marca 2019 r., sygn. akt Ts 20/18 (OTK ZU B/2019, poz. 94) nadające dalszy bieg niniejszej skardze konstytucyjnej jest prawidłowe.

I. Odnośnie swoistych argumentów

Na str. 9 pisma procesowego Prokuratora Generalnego stwierdzono: „Wyłączenie owego obowiązku [sporządzenia uzasadnienia] nie jest natomiast równoznaczne z ustanowieniem zakazu sporządzenia przez sąd niezaskarżalnego postanowienia [...]”. Jest to pogląd sprzeczny z wynikiem wykładni prokonstytucyjnej. Zgodnie z art. 7 w związku z art. 10 ust. 1 i ust. 2, art. 173

KANCELARIA RADCY PRAWNEGO

Bartłomiej Tarkowski

i art. 175 ust. 1 Konstytucji żaden Sąd nie korzysta z wolności przysługującej podmiotom prawa prywatnego zwykle wyrażanej słowami: „Wszystko, co nie jest zabronione, jest dozwolone”, tylko zgodnie z zasadą legalizmu każdemu Sądowi wolno działać lub zaniechać jakiegokolwiek działania lub zaniechania tylko na podstawie i w granicach prawa.

W relewantnym stanie prawnym nie było żadnego przepisu uprawniającego przedmiotowy Sąd w przedmiotowej sprawie cywilnej do uzasadnienia jakiegokolwiek postanowienia, które nie było zaskarżalne, toteż Sąd nie miał prawa go uzasadnić.

Nie jest to problem stosowania prawa, a problem tkwiący w samym prawie, stąd podlegający kognicji Trybunału Konstytucyjnego.

Poprawność powyższej argumentacji potwierdza fakt, że art. 1 pkt 124 lit. d ustawy z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2019 r. poz. 1469) w art. 357 ustawy – kodeks postępowania cywilnego doda § 5 w brzmieniu:

„§ 5. Wydając postanowienie, nawet niepodlegające zaskarżeniu, sąd może przy nim zwięźle wskazać zasadnicze powody rozstrzygnięcia, jeżeli mając na względzie okoliczności sprawy uzna, że pozwoli to na usprawnienie postępowania”.

Stąd gdyby Prokurator Generalny miał rację, to to unormowanie wprowadzane w przyszłości przez ustawę zmieniającą byłoby zbędne, a to z kolei byłoby sprzeczne z domniemaniem racjonalności Ustawodawcy. Co prawda jest to domniemanie obalalne, ale zgodnie z ogólnymi zasadami prowadzenia dyskursu

KANCELARIA RADCY PRAWNEGO

Bartłomiej Tarkowski

ciężar dowodu ciąży na Prokuratorze Generalnym, który nawet nie podjął próby podania takiej argumentacji.

Tymczasem w uzasadnieniu projektu omawianej ustawy zmieniającej (Sejm VIII kad., druk nr 3137, s. 177) tak uzasadniono celowość przyszłej zmiany stanu prawnego:

„Do zdarzających się w praktyce okoliczności czyniących celowym sporządzenie uzasadnienia postanowienia mimo braku obowiązku należy sytuacja braku orientacji strony w podejmowanych czynnościach procesowych, które bywają nie tylko chaotyczne, lecz niekiedy wręcz niekorzystne dla samej strony. Wyjaśnienie stronie jej sytuacji w uzasadnieniu postanowienia może zapobiec zbędnym frustracjom i często wynikającym z nich skargom. Wyjaśnienie takie nie musi być pełne – można je ograniczyć do wskazania kwestii najistotniejszych dla strony. Sporządzenie takiego uzasadnienia winno zależeć od uznania sądu opartego na okolicznościach sprawy. Mając na uwadze możliwość nieoczekiwanego rozwoju praktyki w tym zakresie trzeba od razu zastrzec, że uprawnienie to nie może przerodzić się w kolejny obowiązek nałożony na sąd; to byłoby zaprzeczeniem celu projektowanej zmiany. Należy natomiast wyraźnie wskazać, że dotyczy ona także postanowienia nie podlegającego zaskarżeniu (proj. art. 357 § 5)”.

Reasumując, zgodnie z zasadą legalizmu do dnia 7 listopada 2019 r. Sądowi cywilnemu nie wolno uzasadniać postanowień niepodlegających zaskarżeniu.

KANCELARIA RADCY PRAWNEGO

Bartłomiej Tarkowski

Odnosnie str. 11 pisma procesowego Prokuratora Generalnego to Skarżąca nie zawęży podstawy faktycznej skargi konstytucyjnej, należy uwzględnić wszystkie postanowienia Sądu wskazane w skardze konstytucyjnej.

II. Odnosnie dublujących się argumentów

W sprawie Związku Wyznaniowego Świadków Jehowy i innych przeciwko Austrii przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka, skarga nr 40825/98, Rząd twierdził, że można było skorzystać ze środka prawnego, którego rzekomego istnienia Sąd nieoczekiwanie dopatrył się w 1997 r., po 123 latach obowiązywania ustawy z 1874 r. (§ 105 i § 119 wyroku z 31 lipca 2008 r.).

Na kanwie tego stanu faktycznego Trybunał orzekł w § 122 wyroku:

„Zakres zobowiązań Umawiających się Państw wynikających z art. 13 [Europejskiej Konwencji Praw Człowieka] różni się w zależności od charakteru skargi skarżącego; jednakże środek zaradczy wymagany przez art. 13 musi być „skuteczny” zarówno w praktyce, jak i w prawie (zob. na przykład İlhan przeciwko Turcji [WI] [Wielka Izba], nr 22277/93, § 97, ECHR 2000-VII). Termin „skuteczny” oznacza również, że środek musi być odpowiedni i dostępny (patrz Paulino Tomás przeciwko Portugalii (dec.) [decyzja], Nr 58698/00, ECHR 2003-VIII)”.

W tej decyzji czytamy:

„Jedyne [dopuszczalne] środki zaradcze, których wymaga art. 35 Konwencji, to środki, które odnoszą się do zarzucanych naruszeń, a jednocześnie są dostępne i wystarczające. Ich istnienie musi być wystarczająco pewne nie tylko w teorii, ale także w praktyce, w przeciwnym razie brak im wymaganej dostępności

KANCELARIA RADCY PRAWNEGO

Bartłomiej Tarkowski

i skuteczności; do pozwanego państwa należy stwierdzenie, że te różne warunki są spełnione (zob. między innymi Vernillo p. Francji, wyrok z 20 lutego 1991 r., seria A nr 198, str. 11-12, § 27 i Dalia przeciwko Francji wyrok z dnia 19 lutego 1998 r., Reports of Judgements and Decisions 1998-I, str. 87-88, § 38)”.

Zatem skoro Prokurator Generalny podważa prawidłowość powołanego postanowienia Trybunału Konstytucyjnego nadającego dalszy bieg niniejszej skardze konstytucyjnej, to zgodnie z zasadami prawidłowego rozumowania to na Prokuratorze Generalnym ciąży ciężar dowodu istnienia rzekomego środka prawnego przeciwko wszystkim przedmiotowym postanowieniom, które dotknęły Skarżącą, rzekomo skutecznego zarówno w praktyce, jak i w prawie, odpowiedniego i dostępnego w rozumieniu powyżej przytoczonego orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Ich istnienie musi być wystarczająco pewne nie tylko w teorii, ale także w praktyce, w przeciwnym razie brak im wymaganej dostępności i skuteczności.

Tymczasem w piśmie procesowym Prokuratora Generalnego z dnia 17 września 2019 r. nie znajdujemy – jak można było oczekiwać – konkretnego przytoczenia jakiegokolwiek orzeczenia sądowego, które by wskazywało skuteczne remedium krajowe – i to odnośnie wszystkich przedmiotowych postanowień Sądu cywilnego. Są tam jedynie gołostowne spekulacje z piśmiennictwa, co z uwagi na wolność nauki, wolność słowa i brak cenzury nie zawsze przekłada się na realia sądowe. To tylko teoria, a nie praktyka, jak to trafnie ujmuje Trybunał.

KANCELARIA RADCY PRAWNEGO

Bartłomiej Tarkowski

Ponadto te spekulacje nie dotyczą wszystkich przedmiotowych postanowień, które dotknęły Skarżącą.

Niezależnie od powyższego niestosownie byłoby wymagać od prawnika jako osoby działającej racjonalnie – aby zaskarżała postanowienia zanim poznałaby ich uzasadnienia, czyli racje.

Jeśli Trybunał Konstytucyjny orzekłby, że przedmiot kontroli jest niekonstytucyjny, a następnie jeśli Sąd powszechny wznowiłby postępowania i następnie jeśli Skarżącej zostałyby doręczone przedmiotowe postanowienia z uzasadnieniami, to dopiero wtedy od osoby racjonalnej można byłoby wymagać, aby następnie rozważyła, czy zaskarżać te postanowienia. Reasumując, Prokurator Generalny myli racjonalną kolejność zdarzeń.

Załączniki: odpisy pisma – 4 egz.

RADCA PRAWNY
Bartłomiej Tarkowski
(Lb-2052)